

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 6 ปีบริบูรณ์ การอบรมและเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ ในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน จากบิดา มารดา คนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของ บุคลิกภาพ อุปนิสัย และการเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สมอง สติปัญญา ความสามารถ เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์แม่จนถึง 4 ปี ระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด (ประมาณ 80% ของผู้ใหญ่) การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้ จะเป็นรากฐานที่ดีจะ让他เติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เผลี้ยวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุข เด็กปฐมวัยจะมีชีวิต รอดและเติบโตได้ก็ด้วยการพึ่งพาพ่อแม่ และผู้ใหญ่ที่ช่วยเลี้ยงดู ปกป้องจากอันตราย หากผู้ใหญ่ให้ความรักเอาใจใส่ใกล้ชิด อบรมเลี้ยงดูโดยเข้าใจเด็กพร้อมจะ ตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมแล้ว เด็กจะเติบโตแข็งแรง แจ่มใส มีความมั่นคงทางใจ รู้ภาษา ใฝ่รู้ และใฝ่ดี พร้อมที่จะพัฒนาตนเองในขั้นต่อไป ให้เป็นคนเก่งและคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และมีประโยชน์ พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมหรือภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม พัฒนาการของมนุษย์จำแนกเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย , อารมณ์ จิตใจ , สังคม จิตวิญญาณ การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้

เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย 2560, หน้า 2) เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการ ส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ 1. ส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้แลพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้ การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของ เด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำ ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4. จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข 5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2560, หน้า 4)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีความสุขและเหมาะสมกับวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2560, หน้า 3)

“การจัดการศึกษา” ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) มาตรา 8 การ จัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ.

2545) (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) : หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ) มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถ พิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการ และลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้ 1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ 2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด 3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) : หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา) มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความ เข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) : หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา) มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับ ต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำ
หน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง
ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของ
สถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา
การเลือกประธานกรรมการและ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจาก
ตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและ
เลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษา
ตามมาตรา 18 (1) และ (3) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) : หมวดที่ 5 การบริหารและการจัด
การศึกษา)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้
การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้
เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38
แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีการจัดระบบการศึกษา
ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่ง ดำเนินการ 3 รูปแบบ
คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการดำเนินงาน
การศึกษาในระบบในส่วนของ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ
ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งดำเนินการโดยภาครัฐ
และภาคเอกชน อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม
เขต 2 คือ 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้น
พื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป
ของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณ
ที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ
ของหน่วยงานดังกล่าว 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
ด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้ง

ทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษานครพนมเขต 2. ประวัติสำนักงาน. [ออนไลน์]. 8 มิถุนายน 2561)

จากการติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัย ในสำนักงานเขตพื้นที่การ ประถมศึกษานครพนมเขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2560 ของกลุ่มนิเทศติดตามและ ประเมินผล มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยทั้งหมด 160 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 72 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 83 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน ส่วนมาก โรงเรียนจะตั้งอยู่ในชนบท สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ครูสอนไม่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรใน โรงเรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูไม่มีวุฒิทาง การศึกษาปฐมวัย เป็นต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาปฐมวัยไม่มี ประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย ใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่จึงส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนในตัวเมืองนครพนมแทน ส่งผลทำให้จำนวน นักเรียนใน โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ลดจำนวนลงด้วย

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาชั้นปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เพื่อหาแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการจัด การศึกษาชั้นปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มี

คุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง อยู่ในระดับใด
2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครองที่มี สถานภาพ แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครองที่มี เพศ แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครองที่มี วุฒิการศึกษา แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครองที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
6. แนวทางยกระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีเพศ แตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน
6. เพื่อศึกษาแนวทางยกระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพ และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและตัวแทนผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

3. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

5. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้ทราบระดับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

2. สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไปเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ให้สูงขึ้นกว่าเดิม และลดระดับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ต่ำลง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มีเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้ คือ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ การศึกษาพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6) ใน 3 มาตรฐาน ดังนี้

- 1.1 ด้านคุณภาพของเด็ก
- 1.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ
- 1.3 ด้านการจัดประการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และ ตัวแทนผู้ปกครอง ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,804 คน มีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 160 คน
- 2.1.2 ครูผู้สอน จำนวน 217 คน
- 2.1.3 ผู้ปกครอง จำนวน 2,427 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2561 การกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างใช้การกำหนดตามตารางเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้เกณฑ์ขั้นต่ำ 338 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 342 คน จาก 114 โรงเรียน การได้มาของ กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีดังนี้

- 2.2.1 ผู้บริหาร จำนวน 114 คน
- 2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 114 คน
- 2.2.3 ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 114 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งได้ ดังนี้

3.1.1 สถานภาพ

- 3.1.1.1 ผู้บริหาร
- 3.1.1.2 ครูผู้สอน
- 3.1.1.3 ตัวแทนผู้ปกครอง

3.1.2 เพศ

- 3.1.2.1 ชาย
- 3.1.2.2 หญิง

3.1.3 วุฒิการศึกษา

- 3.1.3.1 ไม่เกินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 3.1.3.2 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
- 3.1.3.3 อนุปริญญา / ปวส.
- 3.1.3.4 ปริญญาตรี
- 3.1.3.5 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ขนาดของโรงเรียน

- 3.1.4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
- 3.1.4.2 โรงเรียนขนาดกลาง
- 3.1.4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

4. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดการศึกษา

ระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 มาตรฐาน ดังนี้

- 4.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพของเด็ก
- 4.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

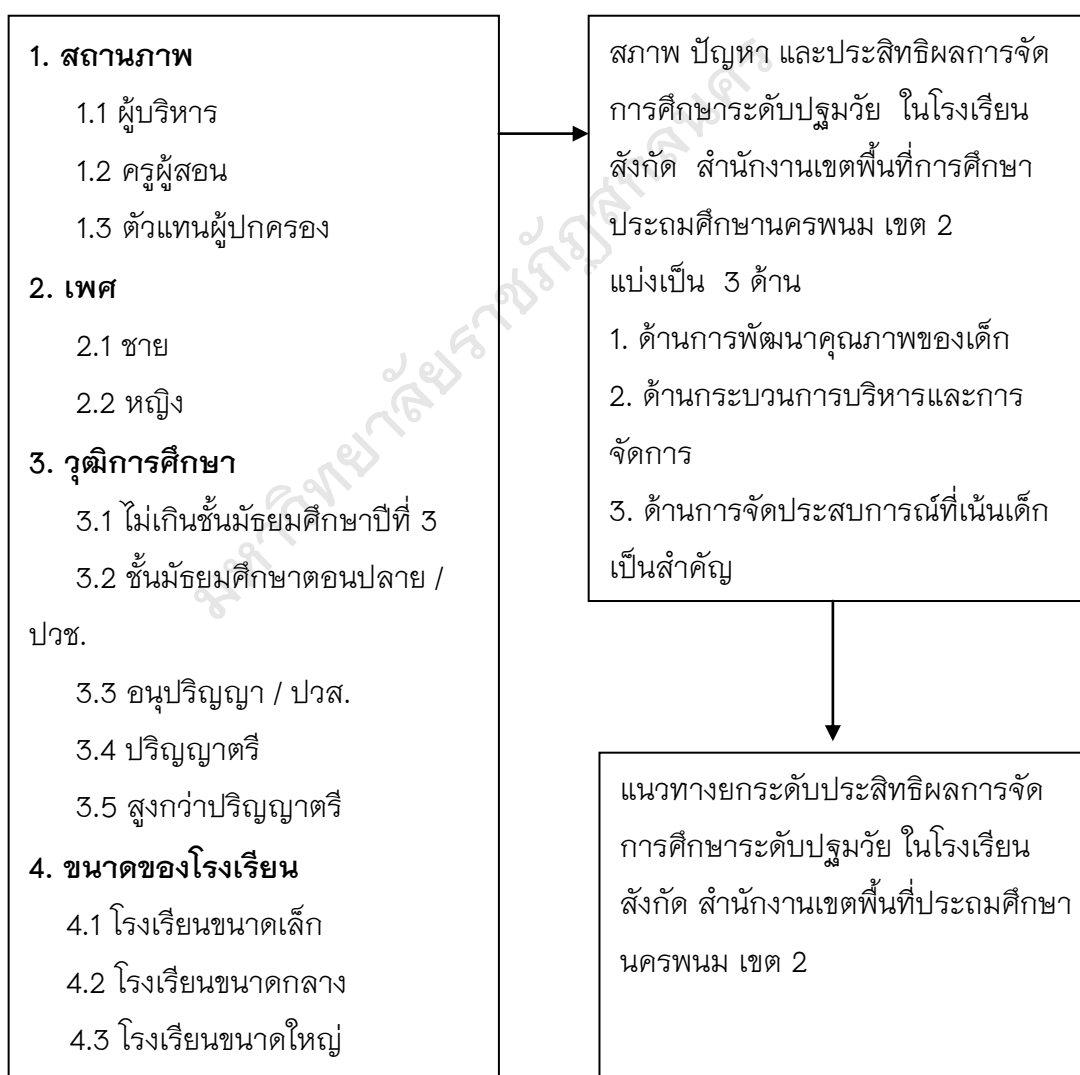
4.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยยึดตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นียมคัพทเจพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นียมคัพทเจพาะไว้ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ
2. สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง สภาพการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จากการติดตามการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ประจำปีงบประมาณ 2560
3. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง อุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้แก่ ครูสอนไม่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ครูไม่มีวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย
4. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนี้
 - 4.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพของเด็ก หมายถึง การดำเนินการหรือการพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้ มีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้
 - 4.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ หมายถึง การมีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อ

การเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้
ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

4.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ หมายถึง การจัด
ประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ สร้างโอกาส
ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำ
ผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุง การจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก

5. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง หมายถึง การดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน
แบ่งเป็น

5.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
หรือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่ประถมศึกษานครพนม เขต 2

5.2 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการ
เรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา ใน
โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ทำหน้าที่สอนระดับ
ปฐมวัยในแต่ละโรงเรียน

5.3 ตัวแทนผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญ
ธรรม และผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึง
พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ผู้ปกครอง สวัสดิภาพนายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความ
อุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งอาศัยอยู่ด้วยที่โรงเรียนคัดเลือก

6. เพศ หมายถึง เพศของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนผู้ปกครอง ที่มีมา
แต่กำเนิด แบ่งเป็น

6.1 เพศชาย

6.2 เพศหญิง

7. โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม
เขต 2 หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอท่าอุเทน อำเภอบ้านแพง อำเภอ
ศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม ซึ่งมีทั้งหมด 160 โรงเรียน
แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน ไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน 121 – 300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีนักเรียน 301 คน ขึ้นไป

8. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น

8.1 ไม่เกินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ไม่สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่า

8.2 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือวิชาชีพที่เรียนต่อ จากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า โดยมีหลักสูตรไม่เกิน 3 ปี

8.3 อนุปริญญา / ปวส. หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือสายวิชาชีพเทคนิคที่เรียนต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยภาคปกติมีหลักสูตร 2 ปี

8.4 ปริญญาตรี หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาโดยได้รับวุฒิปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า

8.5 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาโดยได้รับวุฒิปริญญาโท หรือ บุคคลที่สำเร็จการศึกษาโดยได้รับวุฒิปริญญาเอก

9. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 หมายถึง การที่ผู้วิจัย หาวิธีการที่จะทำให้ ประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้วิจัย นำประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยรวมมาหาวิธีการพัฒนาแล้วนำวิธีการดังกล่าว ไปสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 10 คน แล้วสรุป เป็นความเรียงเพื่อนำเสนอแนวทางดังกล่าวต่อไป